

DEBATT & KULTUR

Debattleder: Solveig Grødem Sandelson. E-post: debatt@aftenbladet.no Tlf. 05150.

Mange industrimalere i oljå kom fra skipsfarten på sytti- og åttitallet.
Nå er det ikke bruk for slitne kropper lenger.

Døden etter seksti

DEBATT

Johan Petter Andresen

– VEIT DU KA? spør Ulf.

Min nordlandske arbeidskamerat og jeg sitter i kaffisjappa på EldfiskA. Han fylte seksti for to dager siden. Jeg er bare ungdommen som passerer 59 neste år.

– Kjenner du én av oss som har blitt over sytti? spør han.

MED «OSS» MENER HAN vår generasjon industrimalere. En industrimaler er en rustpikker, sandblåser, sprøytemaler, ultrahøytrykksvasker med mer. Industrimalingsfagbrevet ble introdusert på begynnelsen av 1990-tallet. Før det var dette arbeidet å regne som ufaglært. Vi jobber på stål, på verft, oljerigger, olje- og gassterminaler på land, bruer, raffinerier osv. Vi maler altså ikke hus. Vi er kanskje tre–fire tusen menn og en håndfull kvinner. Min generasjon industrimalere begynte gjerne i tenåra som dekksmatrosen en gang på sekstitallet. Så ble det oljeindustrien på slutten av sytti- og åttitallet.

Nå er vi i ferd med å dø.
– Bare tell etter sjøl, sier Ulf. – Jeg kjenner minst femten som er døde før de ble sytti. Men jeg kjenner altså ikke en eneste som har blitt sytti!

VI LYSER BEGGE OPP når vi kommer innom unntaket. Hansen er sekstini og jobber fortsatt. Riktig nok er han temmelig stiv, og på avstand ser man lett at dette er en godt brukt kropp. Men Hansen vil jobbe til han er sytti. Alle andre har altså blitt uføretrygda eller gått av med AFP lenge før sekstisju – og alle døde altså før de ble sytti.

Nå kan jo Hansen stryke med det kommende året og dermed opprettholde vår dystre statistikk. Men mye taler for at Hansen vil holde ut til han må gå av ved sytti.

Ulf, som altså nettopp har runda de seksti, er begynt på «the final countdown». Han ser døden i hvitøyet. Jeg ser hvordan han prøver å takle situasjonen. Han teller antall offshoreturer han har til han kan gå av med AFP. Han tenker på hva han skal gjøre de siste åra han har igjen. Livet har plutselig blitt mye mer verdifullt. Tida likeså.

HARDE TAK: Et liv i hardt arbeid offshore setter sine spor, og nå slår et hardt arbeidsliv tilbake når industrimaler-veteranene blir utslitt før tiden, konstaterer innsenderen. (Illustrasjonsfoto: Colourbox)

Hvorfor skal de måtte ha disse halvdaue malerne haltende rundt omkring i sine anlegg?

FORFATTEREN

JOHAN PETTER ANDRESEN er klubbleder i SAFE-klubben i leverandørselskapet Beerenberg.

SOM TILLITSVALGT blir jeg kontakta av bedriftsledelsen. Den varsler om permitteringer. Den forteller at vi har et problem.

– Vi vil gjerne følge ansienniteten, men vi har et problem.

– Og hva kan det være? spør jeg.

– Jo, som du vet, har vi etter hvert fått en del ansatte som er oppi åra og som trenger tilrettelagt arbeid. Vel, når vi trapper ned våre aktiviteter, så kan vi ikke ha disse i arbeid. Våre kunder betaler for hele folk, hvis du forstår.

JO, JEG FORSTÅR. Tidligere hadde oljeselskapene og verftene egne industrimalere. Det å leie inn spesialiserte firmaer var unntaket. Men i løpet av åtti- og nittitallet har dette endra seg.

Nå finnes det nesten ikke egne ansatte industrimalere igjen i oljå, verken på land eller utaskjærs. Altså slipper oljeselskapene og verftene å ta vare på arbeidskrafta når den begynner å skranke. Og nå kommer

skvisen. Vårt firma, som lever av å leie ut prima industrimalere, hvorav sytti prosent skal ha fagbrev, kan ikke leie ut sekunda vare. Eller for å si det pent: godt brukte arbeiderkropper.

– Når vi blir så få på jobben, da kan vi ikke ha folk med tilrettelagt arbeid, sier min ærede motpart. – Det kan vi ikke forvente at kunden skal godta.

Jeg kontrer:

– Dette kan vi løse konkret. Vi ser på hvert enkelt tilfelle, og så ser vi om vi kan finne en løsning, det er ansienniteten som gjelder.

BEDRIFTEN HAR BEGYNT å kalle inn de med tilrettelagt arbeid til intervjuer. Den tar sitt ansvar som bedrift med Inkluderende Arbeidsliv-avtale seriøst. Det gjelder å senke sykefraværet og finne løsninger. Attføring og uføretrygd er en måte både å finne en sivilisert løsning for oss godt brukte og samtidig holde utgiftene for oljeselskapene på et lavest mulig nivå. Hvorfor skal de måtte ha disse halvdaue malerne haltende rundt omkring i sine anlegg?

Likevel er det nettopp oljeselskapenes våpendragere i NHO og i tenketanken Civita som høylytt klager over hvor dyrt det er med alle disse uføretrygda som påfører fellesska-

pet enorme trygdeutgifter. Ja, det er synd på ConocoPhillips og Statoil som må betale skatt som oss andre. Men de kan jo kanskje betale litt mindre i skatt hvis de åpner sine porter opp for de som ikke er hundre prosent arbeidskraft. De kan kanskje betale mindre skatt hvis de ansetter egne industrimalere, for ikke å snakke om alle de andre faga som er «outsourced»/skilt ut for å spare personalkostnader.

TILBAKE I KAFFISJAPPA sitter jeg og Ulf. Vi har registrert at politikerne nå er i gang med å rasere uføretrygda. Pensjonsreformen som i verksettes fra 2011, skal spare staten for tjue prosent av utgiftene. Oljekapitalen har skjovet problemene over på fellesskapet; og fellesskapet, representert ved de store partienes forlik på Stortinget, sørger for massive overskudd på statsbudsjettet ved å senke statens og bedriftenes utgifter til den delen av befolkningen som har levd av å selge kroppen sin bit for bit, år etter år.

Vi skjønner at vi har tabba oss ut. Hadde vi vært prester, ville vår forventade levealder vært langt over åtti. Men vi har trukket det korteste strået.

Ulf skjønner at han har kort tid igjen.

Krigen i Afghanistan

Historisk sett knapt en skarp politiaksjon

Side 24

Døden

Ønsker vi et hjerterått samfunn?

Side 25

Nye bøker

Overvedlende rik Knausgård

Side 28 og 29